

NEVTEPENO POPRIJÉTA DEVICA MARIJA

Zmožna Gospá Vogrska.

POBOŽEN MESEČEN LIST.

Vrežuje ga: **KLEKL JOZEF** vpok. pleb. v Crenslavcih

Na znáanje predragim naročnikom !

Z prvim snopičom leta 1914-ga se vam notripoklo-nim i vam prinesem ž njim Marijin blagoslov za novo leto. To naj bo moje novoletno srečno, blaženo voščilo. Marijin blagoslov, šteroga razširja njeni list, se naj notri-vjé v vso vaše opravilo, da bodete vse tak znali zvršiti, kak da bi Marija bila na vašem mestu, naj Jezusa, svo-jega najbošega Gospoda močno odičíte, sebi pa veliko-dosta zaslužíte za večna nebesa.

Cena lista ostane za domače 2 koroni za amerikance pa tri. Vsaki dobi k listi brezplačno tudi eden kalendar. List se pa naj dolplača, kak sem že naznalo naprej. Ki so siromaški, smejo po koroni na pol leta, ali po 50 file-raj na frtate list dolplačati. Do januara slednjega je du-žen vsaki se glasiti, ki ščé list meti. Ki ga pa nešče meti, naj ga žé januára meseca nazaj pošle, ali nazaj dá da ne bom zobstonski poštni potrošov meo.

Za naročnike lista z vsemi pokojnimi vred se slúži vsaki mesec edna sv. meša. Pisma, penézi se naj vse na moj sledeči naslov pošilajo i nikaj ne v tiskarno :

Klekl Jožef

plebanoš v pokoji
v Čerensovcih, Čerňold, Zalam

Pošta.

Vsem. Vnogi bi radi znali, zakaj se prosi na list naprej plača — ve sam ga pa še vido ne, pa bi ga že plačao — si zguči nešteri znabiti. Drúgi si pa lahko tak zmuvi: tei popi, ka nas telko térjajo . . . Od tretjega pa pravijo, da to žele popovskim žepom, naj bi se vsi raz-trgali. No, ve če je komi to na srci, da bi rad raztrgani popovski žep vido, naj ga pride k vredniki glédat. Mam jaz raztrgan žep pa ešče praznoga k coj. Zato pa ravno prosim naprej peneze, da iz raztrganoga pa praznoga žepa ešče kral ne more za šamparijo kaj vüspraviti. Tá pa dosta trebe. Že bote vidili, gda račun sklenemo, kak pa-rovna stvár vam je tiskárna. Morem jo dostakrát i ne z malim zadovoliti. Pa naprej popraviči nikaj ne plačate, da, gda se opominjate na plačilo, te tiskarna že veselo obrača

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA, ZMOŽNA GOSPA VOGRSKA — POBOŽEN MESEČEN LIST.

VREJÜJE GA :

KLEKL JOŽEF

plebanoš na pokoji v Črenslovcih. Cserföld, (Zalamegye).

Z dovoljenjom višesnje cerkvene oblasti.

Prihaja vsaki mesec 8-ga na veseli spomin petdesetletnice l. 1904. dec. 8-ga obhajane zavolo razglašenja verske pravice o Marijinom nevtepenom poprijetji, šteri den je te pobožen list prvič slovenom vogrskim do rok dani. — Cena 2 koroní, v Ameriko 3.

Začela se je desetletnica našega lista.

Drági Naročniki !

Marijin list z tem letom začne svoj deseti tečaj. Desetletnico začnemo tak obhájati. Kaj bi naj pravo pri tej priliki ? Iz zahvalnosti punoga srca zdignem svoje srce do sive nébe i hvalo dam v njej kralüvajočoj Prečistoj Devici Mariji za miloščo to preveliko.

Brez filera peněz, kak čerensovski kaplan, naslanja-
joč se samo na Božo pomoč i zmožno zagovorništvo Ma-
rijino, sem začeo vrejüvati Marijin list, na šteroga štam-
panje i razpošilanje jezerke goridejo. Bi mogla to človeča
moč sama doprinesti? Nikak ne. I kaj je ne mogo človek,
je včiniła Prečista Devica. Sprosila je dovoljenje za izda-
vanje lista, ki bi meo njeno čast razširiti. Njo so prosile
vnoge pobožne dūše tak toga, kak ovoga sveta, naj sprosi
vogrskim slovencom to miloščo, ka bodo smeli meti v
svojem maternom jeziki list, ki je bo včio, navdūšavao na
dobro sveto življenje. I poslūhnola je njé. Ki bi bio tistoga
hipa, pred se je dovoljenje za izdavanje lista prosilo v
Čerensovce prišeo, bi najšeo vsaki odvečarek veliko število
pobožnih dūš, štere so večkrat edno celo vūro v cerkvi
Jezusa v oltarskom svestvi nazočega molile za verne dūše
v vicah. I keliko sv. obliajl se je opravilo, keliko rožnih
vencov se je zmolilo za verne dūše, naj one molijo v
namen, da se mi posreči izdavljanje Marijinoga lista. I po-
srečilo se je. Marijo je zmagalo smilenje do vernih dūš
v vicah. Na njūvo prošnjo je pa ona pá zmagala i od-
stranila zadržke, ki so izdavanje lista zavirali.

I zmagala je dosta. Da malo pred tistim je tūdi bila
prošnja notridana za list i cerkvena oblast je ne dala do-
voljenja za izdajo. Niti to je ne privolila, da bi se smelo
romanje vršiti v Celje na dūhovne vaje, naj si mladina o
priliki devetnajsetstoletnice krščanstva tam dūše ščisti.
Živo mi je ešče v spomini, kak smo dūhovniki mladence
po vseh slovenskih farah vkūpspravili, da bi je z vekšim
dūševnim haškom na misijon spravili, i ne smo smeli iti.
Kak ovce brez pastéra, kak da bi se vkradnola, je mogla
neboža mladina tužno sama odhajati.

Zakaj pišem to? Zato lahko, naj tožim cerkveno ob-
last? Bog me vari. Pravico ščem potrditi, da je Marija
veliko miloščo nam spravila, gda nam je sprosila dovol-
jenje list izdajati i da smo njej zato dužni jako zahvalni biti.

V tistih razmerah, gda je izobraženomi človeki slovenski gučati, ali pisati teliko pomenilo skoro, kak domovino zatajiti, v tistom časi, gda so besno pisali proti slovenskim knjigam, gda je poleg dūšne vesti mogo vsaki dūhovnik naznaniti, kaj misli od knjig „drūžbe sv. Mohora“ — če ne so protivne vogrskoj državi, — v tistom časi, gda je te pobožne drūžbe knige po novinah samo zato osoda zadela, da so vogrskoj državi sovražne, ka v kalendaraj je ne bio naznanjen na augusta 20-ga svetek svetoga Štefana vogrskoga krala, čeravno je bio naznanjen na 2-ga septembra, šteri den se v celoj matericekvi obhaja god našega sv. krala, sv. Štefana-, pravim v teh žalostnih dnévah misliti na izdajo slovenskoga lista bi poleg sodbe zdrave pameti predržno delo bilo tem bole, da so dūhovniki slovenski vsi, posebno pa ništeri, ki neso zakrivali lūbezen do svojega maternoga jezika, gor do ministerstva bili obtoženi od niki libralcov — Bog se njim smiluj živim i pokojnim — kak da bi štelj slovensko krajino od vogrskoga odtrgati i ne vem kam prikapčiti.

I v teh dnévah se je narodo Marijin list. Porodila ga je Marijina lūbézen. Vroče prošnje dobrih dūš živih i pokojnih so genole njeno materno srcé, na pomoč je prišla svojemi lūdstvi. Oboja oblast, cerkvena i svecka je spoznala, da celo hujskanje iz večih sebični namenov edne čupore nevernih libralcov ide, ki so posebno zato kazali zobé na dūhovnike, ka so njim ti pri volitvi poslanikov močno na repé gor stapali, ali ešče bole na žepe, iz šterih so do stojezer koron tūdi mogli v sobočkoj okroglini vūstiskati za podkūplenje i podmičenje odebrálcov. To je nje peklo zenkraj, zdrūgikraj pa razvijanje verskoga življenje. Vidili so ti z nevernostjov i z dūhom slobodnoziđárstva napunjeni protivniki matere cerkve, da lūdstvo dūhovniki nači včijo živeti, kak oni živejo i kak oni želejo-, spoznali so pa tūdi, ka to življenje pobožno samo tak morejo zatreti, če se lūdstvi v tūjom se jeziki bo reč

boža glasila zato so vreli proti slovenskomi katekizmuši, zato zahtevali vogrske predge i pesmi po vseh cerkvah. Da če lůdstvo ne razumi, kaj se njemi predga, na kakši navuk ga v šoli včijo, kak se njemi spevle, te je lahko sledkar obrnejo. Lehko je najmre tisto iztrgati, kaj nema korenja. Navuk slišani i ne zastopleni pa nema korenja. Ne more ga důša najmre za nikoj držati. Šli so, pa idejo sloboduoqidárski liberálci na to zato, kak očivesno pišejo po svojih novinah, naj kršćanstvo iz src vernikov iztrgajo, naj důhovnikovo moč zaterejo i lůstvo tak hitrej v svoj brezveren tabor spravijo.

Tidva gvešniva zroka šta poprek napravila celo preganjanje proti pokojnomi čćstnomi kanoniki Dr. Ivanociji — kak so mi sami pravili — i celoj slovenskoj okroglini pa do hipa tůdi oslepila višesnjjo oblast, cerkveno i svec-ko. Ali vse samo do časa. Marija, Prečista Devica je ne mogla dugo trpeti, da bi se teliko kvara důšam godilo, odkrila je jálnost protivnikov, pravica je na svetlo prišla, vsi slovenski důhovniki, čeravno goreče lůbijo svoj materni jezik, so spoznani za dobre vogrske državlane pa domolůbe i lůdstvi slovenskomi je tůdi dana pravica, štero od Boga ma vsaki narod, da sme v svojem jeziki Boga častiti, v njem Božo čast po pisanji razširjati. Pokojni naš milostiven višesnji paster so v Soboti odkrito povedali, da dobri stojijo za domolůbav vseh slovenskih důhovnikov i so ešće družbo štelí nastaviti, štera bi pobožne i domolůbne knige širila v našem jeziki i prva stopnja k tomi je naprávljena z izdavanjom kalendra Srca Jezušovoga.

Hvala za vse to Mariji, Prečistoj Devici.

Hvalo njej pa dajmo za te velikanske zmage ne samo z jezikom, nego tůdi i najbolje z djanjom.

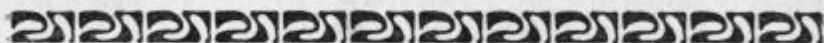
To djanje pa naj bo naročilo na „Marijin list“. Da nam ga je Marija sprosila, vzemimo ga gor, kak njéni dár, v vsako hižo ga spravimo, širimo ga prek morja,

prek mej, kam naši ljudjé zahajajo, dajmo ga do rok našim vojákom, v tújini slúžečim, pač vsem slovencom. To bo ta prva hvala. Ta druga pa obstoji v tom, da bomo ga radi číteli i se po njegovih navukah ravnali. To dvoje darújmo Mariji, Prečistoj Devici. To žele ona, to vas prosim jaz, ki sem ne po svojoj moči, nego jedino po njej podpori i z blagoslovom doblenim od pokojnoga púšpeka prekvzeo to delo. Tak začnimo desetletnico našega lista.

Črenslovci, 1914. jan. 1.

Klekl Jožef

plebanoš na pokoji.

Maria vu spunjávánji svojih dužnosti

Treseti let je živela bl. D. Maria v Nazarethi v svojoj samoti. Bog jo je vido: Vsa njéne skrb to bila i vsi njéni posli so se na to obračali, kak bi mogla svoje dete prav gojiti, kak bi si mogla vūpanje sv. Jožefa kak nájbole prikūpiti ino z delom svojih rok svojoj máloj rodovini potrebna pripraviti.

Pa z rédmin spunjavanjom etih svojih dužuostih si je zaslūžila takše milošče, ka je vredna bila više angelov se podignoti.

Z toga se vidi, kde je práva pobožnost i popunost. Bog návadno ne žele od nás, ka bi velka, svetoznána dela oprávlali z lūbéznosti do njega, nego nas tak dá včiti, ka pobožnosti naše mera je ona vrelost i vernost, z šterov mi naše vsakdenéšnje posle oprávlamo.

Jako se meša, celo grehši takši človek, ki pobožnost k takšim opravilam véže, štera nemajo nikše dotike z njegovimi návadnimi poslami, pa te zanemárje ete ino ide za ovimi.

To je popunost vseh popunostih, naj lūbimo on stán, v šteroga nas je boža prévidnost postávila pa ka naj v

tom stáni z vernov i rédnov delavnostjov oprávimó esče te nájménše dužnosti stána svojega. Težák, ki z znojom svojega lica slúži svoj krúh, kmet, šteri brezi gizde i poželenja ide za svojim poslom, si rávno tak lahko slúži večno zveličanje, kak oni, ki so vu visoki slúžbaj, ali ki nájsveteša opravila májo, ár nikoga ne zveliča opravilo, nego vsakoga verno oprávlanje opravila.

Náj boši stan za tebé je ne on, šteroga ti za nájpopolnešega držiš, nego on, v šteroga te je Bog postavó.

Na božnom mesti vrže svoj kržák v vodo, ki po svojoj pámeti šče slúžiti svoje posvečenje pa ne tak, kak Bog žele od njega. Popuno delo samo on lahko véini, ki záto dela, ka Bog šče naj dela i ki tak dela, kak Bog šče od njega, ka bi delao.

Vrednost našega dela je ne od dela samoga, nego od toga, kak smo opravili to delo, od toga, kak je naše delo po božoj voli, ali proti njoj.

Boža vola je za tebé to, ka bi v celom žitki malenkosti opravlao pa či ti zdaj te li velka ščés činiti, ka de z toga? nikaj.

„Márta, Márta, bežiš pa vnoga ščeš naednok,“ sebé noriš, či več ščeš véiniti naednok, kak si mogoča pa kak Bog žele od tebé; to glédaj, ka prav opráviš tisto, ka Bog žele od tebé pa oprávlaj tak, kak svoje nájvékše delo.

Ka velkoga je delala ona močna žena, od štere sv. pismo tak veliko hválo speva? Préla, šivala, to-ona delala v svojoj hiži, kak je prav. Ki v cérkev hodi, bogamoli, be-težne pohája, on jako dobra dela zvršáva — pa či to vse tak dela, ka svoje dužnosti zamúdi, jeli je božo volo spun-jávao? Potrebno je moliti, dosta moliti, celo vsigdár moliti, nego svoje delo túdi oprávití, ovači molitev tvoja ne bode prijétna pred Bogom.

Kelko dobroga dela zgúbi vrednost pred Bogom záto, ka je samo naša vola bila zrok njega pa ne túdi boža. Pa nasprotno kelko vrednosti, kak velka žétva čáka na

drobna opravila vnogoga krščenika, šteri na vsako svoje delo božo volo dene za začétek i konec.

Bodejo, od šterih si mislimo, ka si nikaj ne služijo pa de ednok li velka plača njihova za njihova opravila, ár je Bog vidi vu njihovi srcaj ino čüje njihovo volo. Evangelium (Mát. 25,21.) nam tūdi tak svedoči, ka je Gospod vernoga služábnika ne za velka dela plačao, nego za vernost vu málom rekoč: „Idi notri vu veselje Gos-poda tvojega, ár si v málom veren bio.“ (bi)

Romanje po ostanke sv. Martina v Túr na Francuško.

III.

1913. Maj. 26.

Padova, Verona, Breščia.

Ze tri mesece sam vam nikaj nej pripovedávac od našega romanja. Nikáki so že to mislili, ka sam se svado, záto sam nikaj nej gučo. — Ej! Neverte njim. Zakaj bi se svado? Nevejte, ka se srditi nesme! — Drūgi so pa to mislili, ka sam záto ne gučo, ka sam se vu Venezii vtopo. Kaj bi se pa vtopo. Neščem vtoplenjáak biti. Pa či bi se te vtcpo, te bi vam niti od Venezie nikaj ne znao praviti. Nego záto sam tiho bio ka té vaš „Marijin list“ se je nindri skrivo. So ga zepnoli, te pa nej mogo k vam hoditi. Záto sam pa vam jas tūdi nikaj nej znao od našega romanja praviti. Ali zdaj, gda „Marijin list“ znovič ide, pelajmo se mi tūdi dale; dale romajmo, naprej po ostanke sv. Martina v Túr na Francuško.

Liki ne mislite si, ka bi že na Francuskom bili. Oho! Gda ešče bo to?! — Ali gde smo bili mi nájnáslednje? Jelibár vu Venezii, v tistom vodenom várašč. Ešče dobro se spominam na to, kak smo opravili vu Venezii našo

slednjo večerjo. Vsigdár smo dobre vole bili, ali te v nedelo večer nájbole. Voditel so nam pravili, naj se li radüjemo, vej vütro se že tak moremo z toga mesta pobrati. Dnévi idejo, domá na nás čakajo, žepke se nam tožijo, ka vse potrošimo, či z Venezie ne pobegnemo. Naprej moremo iti, negó ne daleč; samo okoli 300 kilometrov idoči pá šator gori postavimo. Idemo prék Padove, prék Verone, mimo Breščie, notri do Milane. — „Dobro de“, — pravi nas vsej sedem. Ino idemo ob slednjín po večerji na trg sv. Marka evangelista. Radi bi vidli, kak gléda to mesto vó večer pri posveti. Pá zato smo tüdi držali se, ar ka so nam pravili, da do zdaj tam velko igro meli. Sem smo šli, ne kaj tü plésali, nego samo muziko poslušali. Čedni lüdjé igro poslušajo, ali pri njej se ne obrácajo.

Malo prerano pridoči sva si z ednim romarom od Padove pogovárjala — od Padove, gde človek najde sv. Antona Ostanke.

„V Padovi moremo henjati“ — pravi moj prijatel meni. „Ovači de nas sram domo iti. Pri nas jestejo edna grofojca. Znam da do me pitali: Ste bili v Padovi pri svetom Antonii? I te či bom pravo, ka — ne, te do nam to pravili, ka smo nej bili vredni po Talijanskom hoditi.“

„Zvüntoga“ — pravi moj romar nadale — „mimo Padove tüdi zato nemremo leteti, ár nam te sv. Anton zameri, ka njega nanč natelko ne častimo da bi ga poglednoli. Po ostanke sv. Martina iti, pa Sv. Antona vózapüstiti: to bi bilo: ednoga svetnika častiti, drügoga pa zavřeti. Poštení romarje pa to ne vćinijo.“

„Nemáram jaz tüdi nej“, oglaso sam se jaz „če še v Padovi stávimo. Ženske mi dostakrát na meše prinesejo na čast sv. Antonii za boži blagoslov. Li mo njim znao kaj od Antona praviti, té meše pa bole pobožno opraviti. Nikši mrzeo sam do sv. Antona, ka pa či se pri grobi sv. Antona kakša toploča zgrabi na méne, ka mi zagvüšno nede na kvár, nego na hasek.“

„Pa či se v Padovi stávimo“, dale pravi moj sosed, tri vöre mo časa meli tam, tak ka bomo ešče lahko v tistoj cerkvi mešūvali“ ... Nanč sva si prav ne od toga pogovorila, gda strašen glas vdári med nás: banda talijanska „večernico“ igra. Grdi talijanje, da ti pa dobro znájo igrati. Na sredi med sebov ednoga voditela majo, ki je malo više pri ednom stoli zednov palicov nje ravno,

Pogled na Venezio.

okoli njega pa puno trompetašov; to vam je te bila istinska talijanska banda; mužikašov, goslarov je bilo v njej ne desét, pa ne dvajseti, ali pa treseti, nego više šestdesét. Lahko si zdaj mislite, kak more to djáti, či že náši 7 trompetašov v ništernom mesti tak nagostūvanji nam malo hiže rázno ne podfudnejo. Vö z forme dosta lūdih je to poslūšalo, se poleg veselilo. Pléso pa, kak sam pravo, nišče nej, ár dobro muziko more v pámeti i v šrci vživati, nej pa v petáj, rávno tak, kak gda si premišlávamo, si v glávi premislávamo, ne pa v nogáj. Istina to vam ne bom tajio,

ka dobra igra má to moč v sebi ka človeki nogice zdigáva Sam sem čúto to tam. Ali záto to moč páli nema v sebi, da bi mené z drugim vkúper prikelila. Na to človeka nájvečkrát pokvarjeno telo presili. Ki pa tomi pokvarjenomi telovnomi poželenji nemore protistati, on či nešče proti Bogi činiti, nesme na muziko iti. Vino slobodni piti. Vino človeki dobro volo priprávi. Ali kak je vino ne záto, da bi se človek zapojo, rávno tak muzika je túdi ne záto ka bi za njov človek plésa. Ino kak onomi se niti dati nesme vino, ki ga neve rédno piti, tak za tistoga je túdi ne muzika, ki pri njej nemore biti brezi plésa.

Ali ne bom vam več predgao. Ka pa če list doli denete, pa ga nete dale čteli, pa nej vöplátili, te do ga pa za vas zobstom vöbili. To mi je samo tak vövujšlo. Znáte fajnsček, fašenik je zdaj, te pa rado kaj takšega na pamet pride-vam za plés, meni pa, kak méšniki proti plési. Nikaj čemerni ne bojdite, vej mo drugoč bole pazo na lampe. Poslušajte dale.

Ne smo do konca pri muziki bili. Ár se je nam že dremalo. Odišli smo se domo pakivat, ništerni pa kopat, prát, naslednje pa vsi spát. Zajútro rano pred pétov vörov je že vsaki na nogáj bio. Jaz se popaščim ešče ednok proti cerkvi sv. Marka. Rad bi obslednjim znotraj vido njo, i molo Onoga, ki vsaki dén pride pri sv. meši v njo. Obe-sim se na veliko klúko velkih dvér i tiskam-tiskam. Nego dveri se li ne genejo. Vu Venezii ešče izdaj spijo, záto sam zobstom sem leto, notri sam nej mogo. Poglédnem odzvüna cerkev, vdiljek zmerim Zožmi Kampanille, türem, gde se ravno te zgláso X. Piusa zvon. Lehkar on goni lüdi gori? Dobro-dobro, goni je li gori, ki ešče spijo, mené že ne trbe gori goniti, samo dobro de se meni sebé domo goniti, či neščem, kaj me prijateljje tú pozábli. I paščim se. Ali Venezia na tom málom sühom mesti telko vilic má, ka človek neve, gde-tá more iti domo. Meni se to túdi zgodilo, ka sam malo zablodo. Zdaj sam te jaz

bio v zankaj! Vi to dobro znáte, ka gda človek zabloudi, kak je te on v velkoj nevoli. Sem idem, pa tūdi nej dobro, tam tá idem, pa tūdi nej dobro, te naslednje, hvála Bogi, komaj-komaj sam na mojo hižo najšo. Ovi so že vsi gotovi bili. Ládji dve ste tūdi že na nas čakale. Pred ladjami pa vnogo službenikov. Tak znáte že vi to, zakaj? Záto daj bi njim mi kaj dáli. No vej smo njim pa tūdi dáli, naj si zapomlijo, ka romarje Sv. Martina so nej skopi, či glih ne damo siromakom sūknjo, damo njim belo srebro i Martina v takšo formo nasledūjemo. Nájbole ponizen je bio naš slovenec, ki nej samo ka nikaj nej vzeo za dar nego sam nam je sledi ešče naše fotografije poslo. Ešče ednok njemi vroke ségnemo, jas njemi tak poslovenskom právim: Z Bogom — i pelamo se z Venezie vō — za 20 minut ládje k železnici priplavajo, za ništerne drūge minute se v železnico správimo, tak čakamo, gda z Venezie odidemo.

Znotra sam Venezijo zadosta spogledno vu treh dnévaj, zvūna, ozdaléč, sam jo ešče nej vido, ár noč je bila te, gda smo se notripripelali. Zatoga volo k okni se správim, kak se je železnica z nami gibati začnola.

To vam lahko právim, lepa je Venezia ozdaleč. Veselo gledajo vō zvodé palače; vnogo tōrmov, kak dugi prsti kážejo proti nébi, med vseni pa nájbole: Kampanille: zvonik cerkvi sv. Marka evangelista. Kem bole bistro ide z nami vlák, tem bole letijo od nas palače. Neščejo, kaj bi je dugo glédali, ráj v vodi ostanejo. Počasi se vse skrijejo, jedino Kampanille, on nadale se dá glédati. On gléda nás, mi pa páli njega. Gléda — — — gléda. Kaj koli gléda? — že znam. To gléda, či po dobroj poti idemo v Padovo. Snočkar sva naimre mūva sprijatelom poleg njega dokončala, ka nameniva v Padovi mešūvati. Čūo je to Kampanille, záto náj pa zdaj pazo, či resan tá ideva, ino či dobro tá ideva. I gda je vido, ka resan i

dobro k sv. Antoni ideva, naj nas več gori ne drži, nas lednje se je on tudi nanizo, i tak z naših očíh premíno.

K sv. meši se zdaj pripravlamo. Tak za 15 minut henja znami železnica. Eden prijatel, nevem zdaj že šteri je bio rávno notri, naglás pravi, ka smo že tú. Pítam njega: gde? Ja! v Padovi, odgovori on. Te nikak hitro smo se sem pritírali. Breviarium, té svoje popovske molitvene knige hitro v žep potísnem, kofre naprej lúčam, ne je trbelo pol minute, ino smo že vsi nakla sposkákali. Tak je to že moglo biti. Da gda človek na železnici kam šče potúvati, so pravili meni tajnik, te hitro more vse delati, nej se pa samo po glávi slátati, ali pa za vúho škrábati. Pake prek zdávamo na štacioni ednomi pazáci ino čakamo na elekteriš, to je na one železne kočúje, štere odzgoraj z pomočjov ednoga droga blisk tiska.

Dvá romara med nami sta že bilá v Padovi ednok. Starejši je pred 20 letami tú hodo, mlájši pa pred 8 letami. Ja, pa sta obadvá to pravila, ka dnes že Padova celo náčiša, lepo vópočesana, vózozidana, kak je pa inda bila. Pred 20 letami nanč poštenoga fiakara nej mogo človek dobiti, či je šteo k svetómi Antoni iti, pred osmimi letami pa elekteriša nej bilo viditi. Padova je stari, imeniten váraš, šteri se zdaj oživlati začne z novimi zidínamí. Tak vóvidi, kak kákši starček z stárimí lačami i — z novim kaputom. Tak mislim, okoli pétidesét jezér lúdiš stanjúje v njem.

Elekteriši sploh gori-pa doli krožijo, samo naš se je nej mogo od níkec naprej privlečiti. Pol vóre smo mogli nanjega čakati. Máli je bio. Gda se je nás vseh 8 gori spravilo, smo ga napunili, tak ka za drúgoga nanč mesta nej bilo gori. Pomali nas notri pela v stari váras k sv. Antoni.

Po poti na dvá krája se zandrúgim pred nás pokážejo indašnje imenitne zídine. Mojim očám se je nájobprvim protipostavila edna velka palača. Tak je vóglédala,

kak eden grobi granár. Plehátna streha jo nájbole neopačno dela. Ime je pa toj zidini: Palazzo Della Ragione. Dosta časa je ona požrla. 1191. leta, to je pred 700 leti so jo začnoli delati. 30 let so jo zidali. Za tristo let je dolzgorela. Po tistom so jo znovič vküperkrpali. Ali tak se vidi, ka nej močno; ár 1756. leta je prišo eden vihér i je celo streho, kak kákši kranščák dolivkradno ž nje. Tak pišejo knige, ka v toj palači edna tákša hiža ali dvorana je, od štere vékše nam svetcke zidine nemrejo gori pokázati. 81 metrov dugi, 27 metrov šürki, 14 metrov visiki je te znotrášnji hižni prestor. To vamje te edno mesto! Med našimi slovenskimi cerkvami nájvéksi znotrášnji prestor ma črensovska cerkev. Vsaki se med nami čüdiva na velikočoj té hiže bože. In ovo! Ta Padovska palače ešče od toga prestora vékše mesto: 30 metrovje bole duga, ino 10 metrov bole šürka ta hiža od te cérkvi. Zdaj si te ehko premislite, keliko lüdi se je bilo mogoče tü vküperstisnoti, gda so si od koj kaj pogovoriti želeli.

Ne daleč od toga mesta se pripelamo ednoj dugoj, na 2 štoka narejenoj starinskoj drügoj palači. Ka pa koli je to za edne zidine? Te vidim z zlátimi velikimi literami gorizapisano: Regia Universita: Padovansko Vseučelišče. Aha, te pa to je ona visoka šola, od štere sam jas telkokrat vu svoji šolaj slišao! Nikša radost me je obišla, gda sam to zaváro. Ar to je takše mesto, gde so dostakrát imenitni lüdje stopali. Vučitelje, profesorje te šolé-nájvéksi modriášje: Galilei, Morgagni znábiti ste že kaj gda sveta čteli od njih. Tü so v šolo hodili: dvá polskiva kralá, 70 kardinálišov, Kopernikus, Braunschweig, Cromwell nadvojvodje ino — i to je meni nájbole na radost — Sv. Frančisek Saleški, té nájkratkejsi svetnik svéte Materé Cerkvi. Pa sem je hodilo zvün teh ešče vnogo velikášov.

Ne smo poleg njé šli, samo ozdaléc smo vidili edno cerkev. sv. Antona? O-ne pravili so meni. Sv. Antona

cerkev je dosta bliže, samo ka se od vnoĝih vkŭpstišnjeh zidov ne vidi. Tá tŭ pred nami stoječa cerkev je : Sv. Justina cerkev. Tŭdi malo cerkvi je spodobno k toj na velikočo i na zvŭnejšnji pogléd gledoč. Pét menši okrogli i eden višiši tŭrmov ma. Duga je pa 120 metrov. Rávnotrikrát dugša od beltinske cerkvi, ino 14 kapel máli mák sebi prizidanih.

Pa resan cerkev sv. Antona je dosta bliže bila k nam, kak bi si pa to mislili. Skoz edne voske ceste nas je elekteriš vleko. Padove te stari del same takše vilice má. Ali tá je pa ja tak voska bila, kak kákša láčnica. Kak naše kočŭje železne vŭ zté láčnice pridejo, pred nami se vidi cerkev sv. Antona. Jas sam si mislo, ka de kákša náčisa, pa odzvŭna se mi je nikak ne dopádnola. Vseokoli vsepovsédi zakrpana, kak kákši kočih. Vse se lŭšči žnje. Dvér je puno, i li smo ne znali, gde more notri iti. Pri ednom mesti so nikáki notri silili, mi smo tŭdi šli za njimi, tak smo v cerkev prišli. Na prvi pogléd se mi je vidlo, tak da bi prázna i prášnatna bila. Nanč ne kaj námálana bila. Zádjen del te cerkvi rávno tak po starinsko vŭgléda, kak indašnje stare cerkvi, štere so že duga duga leta ne vidle, niti vápna, niti fárbe. V sebi tak, ka je nišče nej čŭo, sam ešče kregati začno Padovančare, ka tak lahko zapŭstijo to cerkev. Ali náednok sam mogo požalŭvati té greh svoj. Ár kak na prej pridem i svetišče zaváram, se malo neprestrášim od lepote. Barátje, franciskánarje, zdaj dájo vŭpoprávlati to cerkev. Vse se blisčeče od vnogoga zláta, tak je puno tŭ toga. I ne da bi z zlátom málali. Cele stene vŭrajajo z samimi máličkimi, na štiri kiklé vŭvsekanimi kamenčki tak se právi to mozaik, štero de, tak lahko právim, na veke trpelo. Za 20 lejt de celá cerkev gotova i tak lepa, ka de vredno znovič njo glédat iti.

Pred svetiščom i prednjim oltárom tak na levom strani v ednoj kapeli vidim vnogo lŭdih, velko svetloščo, na sredi, eden velki oltár, pri njem ednoga méšnika. Rav-

no zdaj cinkajo na podigavanje. Človek si tak nevedoč dolipoklekne. Eden romar mi pravi: to je kapela sv. Antona. Znovič cinkajo; vsi Jezusa molimo. Po cinkanji bi se duže rad pred sv. Antona ostanki mūdo, ino Antona častio; ali prijatelje so mi ne dopūstili. Mogo sam ž njimi v šegeštijo iti, obrvim sv. mešo opraviti i po meši se mam čas pred sv. Antonom mūditi. Dobro je, trije se postavimo v šegeštijo. Eden v reverendiji midva pa tak po sveckom brezi reverendije. Stopimo k častifomi ravniteli i ga prosimo, naj nam dopūsti, da bomo mešūvali. Ki je v reverendiji bio, onomi so ešce na pol vervali, ka je méšnik, ali nama dvūma znankar ne. Zato pa, naj de ščista znano, jeli smo vsi trije goriposvečeni méšniki, svedočanstvo pūšpekovo so nas prosili. Dva naprej vzemeva cedala, trétji pa ne, ár je nindri zgūbo. Dvoje svedočanstvo je kázalo, ka med tremi sta dvá méšnika; tejva dvá sta pa z rečjov svedočila, ka te trétji je tūdi méšnik, tak je delo gotovo bilo: slobodno smo mešūvali. Prvle, kak bi si méšno obleko na sébe vseo, ár sam brezi reverendije bio mi vroke potisno eduo eden brat z kloštra. To sam záto mogo na vsébe vzéti, naj de méšna obleka lepše stála, nej pa záto, tak gđaj brezi reverendije meša nikaj nej valála. Imenitna reverendija je bila to; nigdár jo ne pozábim: samo tri gumbe je mela, rokáva pa niednoga ne, kakštéc sam ga isko, niednoga sam nej najšao. Človek se zasmehé, gda takše vidi, ali záto se oblecé, vej pod méšnim oblečom to nišče nede vido. Pa boše je z takšov reverendijov mešūvati, kak brezi reverendije, gda človek tak špajсно vōvidi odspodi, tak gda bi nadvema kolekoma stao. -- Ne sam pri Antoni mešūvao, nego rávno na onkráj njega. Kelikolikrát sam se vō obrno, Antona oltár sam vido. Lūdžé! Samo telko vam ovádim z te sv. meše, ka pred Antona oltárom mešūvati je edno blázeno delo. — Po sv. meši se notrispišemo v edno knigo ino idemo na hválodávanje pred sv. Antona.

V tom hváľodávanje edno delo sam želo spuniti: Sv. Antona pomiriti, za odpūšćenje prositi, ka sam tak mrzeo bio do njega do tegamao. Na pamet mi pride celo njegovo življenje. Iz imenitne familije je rojen. V njegovom časi je bila edna družba: Kanonikov družba, v štero so zoeškęga gospodske familije popevje notri stopali, i tak kak v ednom klostri vsi verno Bogi slūžili. Anton je tūdi v to Družbo stopo. Bog ga je pa ne sem pozvao. Ednok je na

Campanille ali zvonik cerkve sv. Marka.

ednom sprevodi bio. 4 franciškane so pokápali, ki vsi štirje so za Jezusa krv prelejali. Lepi sprévod je bi to. Antoni se je tūdi dopadno. Záto je dokončao ka z „Družbe kanonikov“ vōstopi, franciškán postane. I resam odišo je za franciškánara, i tū je ostano, ár ga je G. Bog sem pozvo. Vsebi mirno bilo prinjem, edno ga samo vsigdár motilo, ne je mogo pozábiti one 4 franciškánare, ki so krv prelejali za Jezusa, i tak lepi sprévod meli. Záto je dokončao, ka de se on tūdi med poganske lūdi proso i tam

tistim Kristuša gláso, i če de boža vola, tam za Jezuša krv prelejao. Mantrnik je šteo biti, pa ga je Bog ne sem pozvo. Na ladjo se séde, naj med pogane pride. Vihér ga pa primle ino z ládjov med talijane doli dene. Anton je tak na Talijanskem ostao, tam je Jezuša gláso, ár ga je Bog sem pozvo. 1230- leta je v Padovo prišo i tem mestjanom je pomago z predgami ino z vnogimi čúdami. Anton je nigda mantrništvo proso, tū je pa čūdodelstvo pridobo. V zádni svoji lètah je vnogo čūd včino, dostih je na dobro pot spravo. Očáki stári denéšnjih Padovančarov so ga dobro poštváli, svoje siné i vnúke tūdi na to návčili, naj Antona poštvéjo, na pomoč prosijo Sinovjo i vnúki so bogali, sv. Antona esče dnes srčno častijo. Či bi to nej vido, bi vam tū nej piso. Nego priliko sam meo am glédati pred grobom pobožne talijane; ki so tak lepo molili, z tak velkim vūpanjom v svojih nevolaj svoje prošnje k sv. Antoni prinesli. Ob prvem vidim tū pobožne talijane. Pa z vseh vrst lúdiš sam vido tū: gospodo rávno tak, kak prosto lúdstvo. Sv. Antona vsi častijo: gospoda, ár Anton je z imeninit ne familije rojen svetnik; prosto lúdstvo pa, ár Sv. Anton franciškánarov svetnik. Častijo ga nej samo v Padovi, nego po celom sveti. Ino vseposédi nej kakštéč, nego kak nájbole srčno. Lehko tak právim, da med svetniki zvūn Marije i sv. Jožefa svéti Anton ma največ častitelov. Vnogo vnogo lúdiš se zná pred sv. Antonom jokati, prednjim moliti, vu njem se vūpati — samo jaz, rávno jas, ki zdaj pred njim klečim, jaz sam do tegamao do njega mrzeo bio.

Iskati začnem zroke, šteri so mene na telko razslahdili. Što je tomi kriv? Sv. Anton, ali pa sam jaz, ali pa drúgi? Sv. Anton je nikaj ne kriv, jaz sam znábiti kaj malo, ali nájveč so tomi krivi sami sv. Antona častivci, — hamični, skazliví častivci, tei so mené odvrnoli od Antona vkraj.

Prvi lažlivi častivci sv. Antona so v šolaj dijáče. Jaz

sam tudi diják bio, med dijákamo gori zrásó. Vido sam tam tepeše, ki so samo klantúvali okoli podoknami, včili se pa nikaj ne. I ka so ti klantošje delali? Eto so delali. Gda so ednoga vučitel vózvali, naj goriprávi, ka se je včio, skoro naglás gori si zdehne: „Gospodne bože, pomágaj ti meni.“ Gori stane i vóide z stolice. Po poti vse erdéci se k sv. Antoni obrné, seksar, ešče več: korono njemi obeča, če de njemi pomágo. Pred vučitelom se nanizi, i v žep ségne. Vó z žepke v prgišči eden málički steber potégne: stebrček sv. Antona. Ali zobstom: klantoš li nikaj neve. Ne njemi je pomágo ne Bog, ne seksarje, nej podoba. Ki se nikaj ne vči, nikaj neve. Takši lažlivi častivec sv. Antona tudi nikaj neve gučati, samo stonjati, Antona v prgišči stiskávati i njega tak siliti, naj njemi pomága. Ali Anton čúde ne bode delo manjákom, nego skrbnim delavcom.

Drúgi lažlivi častivci sv. Antona so gospodičine, gospé naše ništerne. Gda edna zaletena gospa klúč zgúbi, ali robček, iglo, — včasi namesti de bežala v cerkev pred Antona podobo, dvajsetico vrže v šparavec sv. Antona pa prosi ga naj njej On klúč poišči. — Oho, poštvana Gospá Te pa ti tak čaštiš sv. Antona, ke ž njim klúče dás goriskati? Anton je lahko tvoj hlapec? — Takše gospé Antona bole častijo, kak Najsv. Oltarsko Svestvo. To naopáčnost viditi, mržnjo nej čútiti, je telko, kak pokvarjene žile meti, betežen biti.

Trétji lažlivi častivci sv. Antona so pa ništerni naš lúdjé. Do tečas na Bogá nanč nikaj ne dá, tak da bi ga niti ne bilo, dokeč ne trbe srečo meti pri márhi. Ali te v zádnoj minuti na mešo prinesé za srečo pri márhi. Lúdjé! To vam mam praviti. Ka v takši náčin srečo od Antona želiti je naopačno delo. Sv. Anton je ne kúpec, ki bi vam žrebeta, teoce, prasce vkúper správlao. Anton je svetnik, velki svetnik, lúbezniv svetnik, šteroga slobodno za kajšteč prositi, nego samo obrvim smo dužni njega tudi nasledúvati.

Edno minuto mi je ne trbelo, ka je meni vse to pred sv. Antonom na pamet prišlo. Zdaj sam vido, ka te lažlivi častivci Antonovi so mené od Antona odegнали. Jaz sam ja tudi kriv, zakaj sam se dao po teh odtirati. Zato pa odpúščenje prosim od Antona obprvim za sébe, te pa páli za té moje lažlive častivce. Potom milost prosim od njega sa sebe i za drúge. Sebi goréčnost, óvim pa svetlost právoga zuánja, kak se more te svetnik poštvati, ka de se njemi vidlo, Bogi de pa na diko.

Bi mi skoro žmetno spadnolo, zakaj sam mogo tak hitro z te cerkvi iti. Ali mogli smo se paščiti. Mi smo se napotili po ostanke sv. Martina, ne pa glédat sv. Antona. Zadosta je že to, ka sam tú dobo. Preobnjenje je bilo, edno samo želem zdaj, naj de samo stálno.

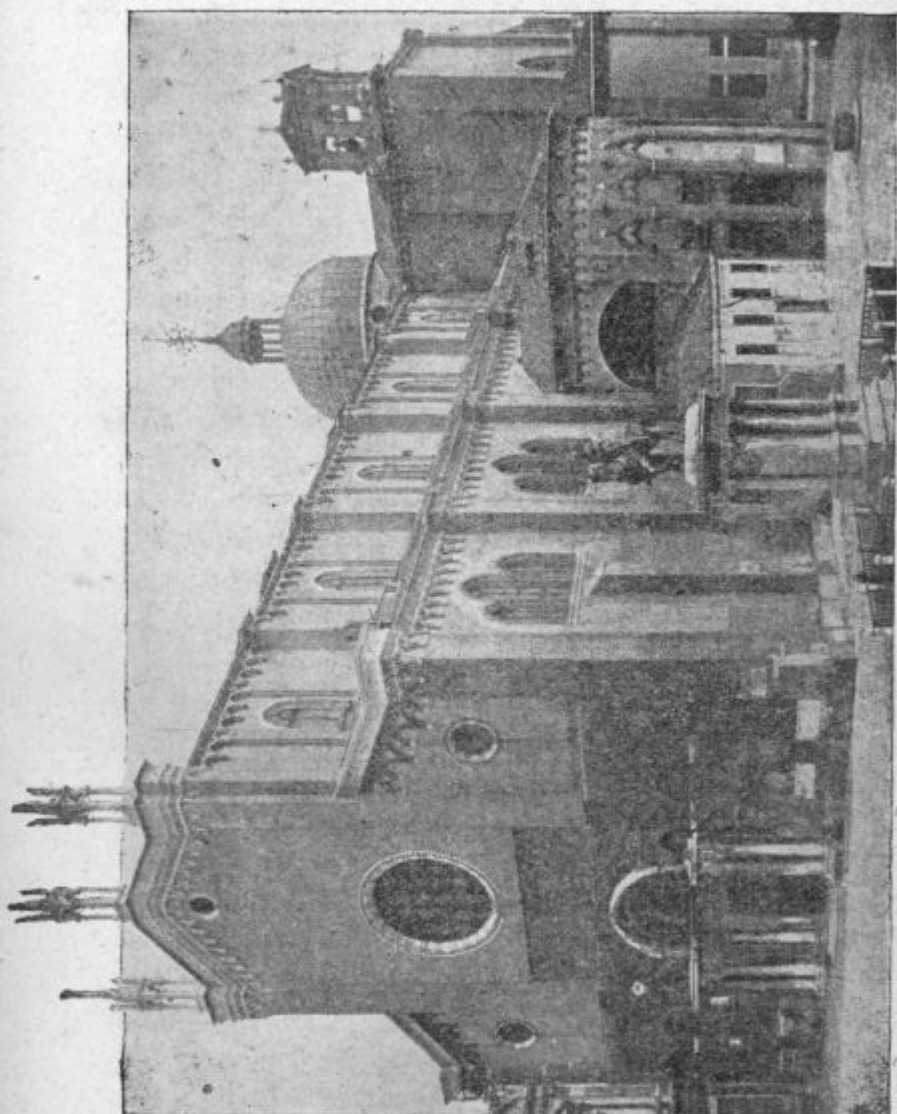
Hválodavanje opravivši vsi idemo k tomi sv. grobi. Že batrivno stopim bliže k oltári. V ednom kráji kanke ováram doli položene od onih, ki so se po prošnjaj toga svetnika ozdravili. Okoli oltára na stenah lepe zgodovine z srebra vózdublene na spomin oni čúdni del, štere je Anton ešče v svojem živlenji včino. Od oltára idemo v edno velko hižo, kde se vsefelé drobnija odáva na čast sv. Antona. Spokúpimo si tú kejpe, čisla, z tejmi znovič k oltári idemo, i se njegovoga groba z tem blágom doteknemo. I ešče ednok se dolipokleknovši hvalo damo, ka smo v toj na milošči bogatoj cerkvi bili, ostavimo božo hižo i povrnémo se nazáj na postajo železniško.

Gda človek vó z tákše cerkvi pride, gde čúti, ka nikaj nesé z njé, nema vole vsefelé pripovedávati. Mi tudi smo celo brezi guča šli nazáj k železnici po elekteriši. To sam ešče nájbole vpamet vzeo, kak je pokoren te talijanski elekteriš. Naši elekteriši so tak vónavčeni, ka samo pri svojih postajah henjajo. Indri ne henjajo, či de se včasi grof gori trúcao. Te taljanski pa včasi postánejo, naj de njemi samo kakši taliján klumao zglavov. Zato pa pomali ide, tak ka sam že strah bio, ka bomo kesni.

Šreča je bila, ka dosta lüdih je ne kimalo našemi elekteriši proti slednjemi. Tak smo ne kesni bili, ešče smo si lahko pomaranče kúpili, z šterimi smo si po poti žejo gasili. Jaz sam si to mislo, ka na Talijanskom, gde pomaranče rastejo, fál inc lepe pomaranče dobimo. Pa sam se vkano. Tak božne sam nindri ne vido, kak rávno na Talijanskom. Ka je boše, tisto vse inam pošlejo, samo božnejše domá nehájo.

Či se stoj na železnici ščé pelati te more tá iti, gde ona ide. Mi se tüdi z koframi na kolodvor spravimo. Ne smo duga čakali, gda smo zavárali čarnoga dečaka železnoga z erdčimi velikimi potáči, to je železnico, štera je poleg nas henjala. Po nas je prišla. Henjala je, naj se gorisédemo. Te smo se pa gori spravili. Potom se železnica gene i veselo znami ide dale vö z Padove. Antona cerkev ozdaleč glédam. Lepa je vöviditi tak doli z železnice z svojimi törmami, rávno tak se vökáže, kak ruske cerkve z véksega. Po toj poti vse bi dobro bilo, samo či bi vroče nej bilo. Takša vročina je v železnici, ka je se teklo znás. Smo si zgučavali, ka či de to tak, te se ešče dnes vsi razmočamo. Ali vlák je tem bole leto znami. Lehkar njemi ta velka vročina nikaj nej škodila, ešče ga pomagála. Mál postaj vse puno povržemo. Naš vlák je ne henjao pri njih. Mimo se je zblisno. Zakaj bi henjao tam, gde potnika niudri nej bilo. Samo rávno ništerne zamázane, čarne, pečene ženske so tam čakale. Tak kak krbülo, velki slameni kranščák so mele na glaváj, v rokaj pa rdéče zastave mále, i z tem tak stalé, kak káksi vojáki. Moškoga smo nindri nej vidli. Tej so nájhitrej na polaj; delajo, plevajo. Pole lepo májo talijanje tü tüdi. Nemajo dosta, nego ka májo, dobro, čedno obdelavájo. Bole, kak mi eti naše ogračke. Vsaka grüda je zahasnüvana. Na mejási sadoveno drevje; odspodi pa trávo, na pol metra dugo. Na postataj gorice povajo, med goricami šaláto i drügo zelenjé, ka talijan rad vživa. Nikelko postati-i njiva je vö,

že drugi mejáš se začéne, gde žé drugomi rasté. Tak se preminjáva to, ve ga Bog, kak dugo. Vse sam nej mogo glédati, zato ka je železnica henjala. Lūdje so pa edno

Cérkev sv. Janoša Pavla v Veneziiji

poznáno imé vsigdar pravili. Ali je bio taliján, ali pa nemec, vsaki je tak pravo : Verona, Verona. Moji prijatelje na ovom kráji pri okni tūdi to právijo, ka tū je Verona :

— — Čida, ali kákša Verona? Je ženska, ali deklina?

— — Vöoglédnem na okno: Ja! zdaj vidim i razmim ka za edne Verone je to. Ta Verona, gde je naša železnica henjala, je nej ženska, pa nej deklina, nego eden váraš, celo pošteni váraš; edno lübléno mesto, gde vse ka jeste, je živo i močno. Pred nami ozdaleč velki bregovje, kakši so poleg Müre na Štajarskom. Na sredi váraša pa čista, bistra vodina. Zové se pa Etsch. Na njej pa rávno tákši mlini, kak so na našoj Müri. Pri nogáj teh bregov, na dvá krája té vodine na velkom mesti leži Veroná váraš. Ober váraša na bregaj pospoloma edno 20 dugi zijdov, z véksimi i ménšimi törmami. Té takšo formó kážejo, tak da bi se žuti psi plodili. Te čüjem od drügh gučati, ka prej té žute zidine so vsi sami grádi napunjeni z štükamii z vojaščinov. Tü pázijo talijanje na nemce, na Austrio; či kakšo vojsko soldačko tihinsko talijanje zavárajó, vö ztej gradov z štükami dünejo, tak je protivnik nikak ne mogoči kre toga strána Talijansko porobiti. 74 jezér lüdi má Verona. Tem se te nej trbe bojati, ka je vkrádnejo.

Kem bole smo glédali té váraš, tem bole se nam je dopadno, tak ka nam je vola prišla doli iti.

Pitali smo, kak dugo stoji železnica na tom mesti. „Desét minut“ nam eden sluga odgovori. Škoda, velka škoda, ka samo tak malo. Verona váraš dosta vrednosti i lepote má. Samo cerkvi: San Remo, San Bernardino, San Zeno i tak dale, tak lepe se kážejo odzvünaj, kakše pa te ešče morejo biti znotraj? Škoda, právim, ka nemamo prilike notri v mesto iti. Tam bi vidili „Antike Amphiteater“, edno stáro-stáro zidino, štero so nigda za cirkus to je za zabávo, igro rábili. Više 1800 let je stara. Ne njoj záto zameriti, či dnes ne za hasek. Da bi se bár z tov železnicov tak lahko pogájali, kak v Padovi lüdjé z svojimi elekterešami. Bormič, ka bi jo mi tü stavili, kelko stéc bi koštalo, naj bi samo mi té váraš znotra vidili.

Samo ka si z železnicov nikaj nemore kaj takšega čednoga zgučati. Gda njéni čas pride, ona odide, či včasi vsi potniki naklaj ostánejo.

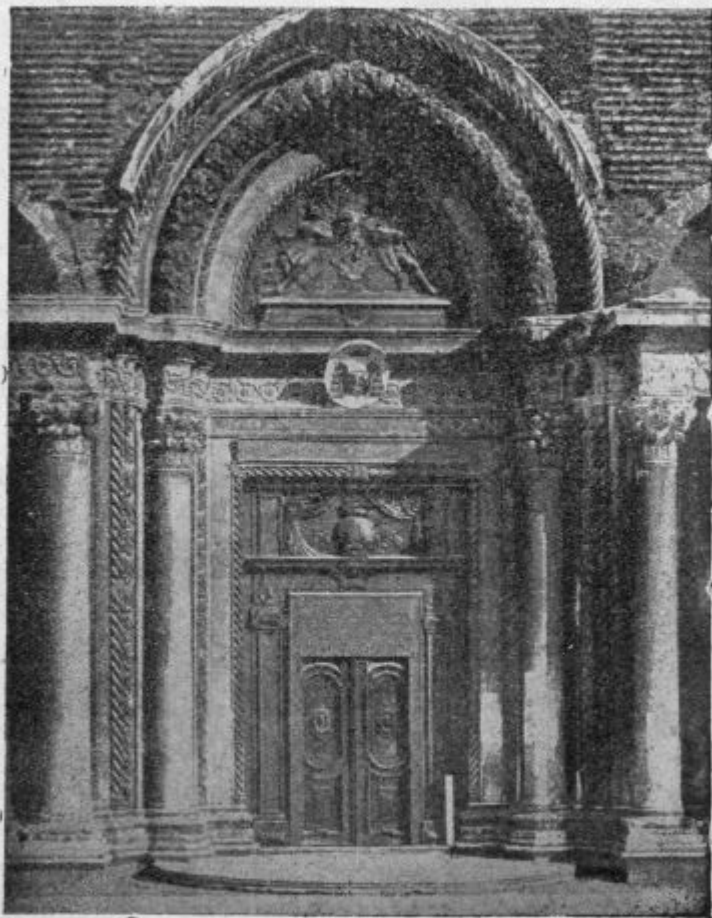
Desét minut je minolo, i kivajo nam lüdjé, uaj gori idemo, ár vlák de dale šo. Mi te resam gorisposkáčemo i dale idemo. Prek Etsch vodine se pelamo. Vözforme močen velki žezezen most leži na Etsch-vodini. Po tom smo šli prek. Vse je práščalo pod nami. Kak se prek privlečemo, znovič henjamo. Izdaj smo ešče v Veroni. Ja to že tak more biti. Verona vsega má zadosta. Na priliko tū je samo tá velka vodina: Etsch. Gde je pa Etsch, je poštaj tūdi več. Toj postáji je imé: Porta Vescovo. Zvün naše poti ešče na dvá krája dve drügi železnivi poti vidim z toga mesta napelanivi. Edna ide notri med bregé v Austrio. Mimo Trient várašá pela tá pot. Kak sam pa jaz velko kurážo meo zdaj tam tá iti! Prek réda sam nikši paroven bio vse viditi. Naj mi samo Gospodni Bog za greh ne vzeme to. Trient je imenitno mesto. V tom váraší šteri je tak velki, kak nas Szombathely, je bilo od 1545. leta do 1563. leta triensko, občinsko spravisče cerkveno, gde je Sv. Mati Cerkev Luter Martina nesrečne návuke za nevarne, krivé potrdila, kath. vero pa kak z indášnjimi návuki vréd edno, lepo vöpokázala. — Drüga železna pot pa doli šla proti Rimi, gde sv. Oča, rimpápa stanjújejo. Ali tū tá iti mi je vola ščista odišla. Tak je vroče tū odzgoraj, kak pa te ešče more biti odspodi.

Vö z Verone idoči ozdaléč zaváramo Tirolske i Trienske bregé. Vsi so poštüvanja vredni. Z snegom posipani na glaváj glédajo na talijansko ravniço, gde se mi pelamo, i tak nas hladijo. Či bole naprej idemo, bole se približavamo Austrii. Toga našega sosedovoga casarstva lepoto blüzi smo te vidli, gda smo se na dugo pot spravljali pri Semmeringi, pri Pontebba váraší; zdaj nam obslednjim ozdaleč kaže svojo lepoto. Za eden čas k bregi pridemo edne velke štoječe vodine, štera se zové: Garda. Velikoča

njena ne dosta menša od našega Balatona. Špiček Garde jezere se na Tirolskom blišči. Ta vodina je tudi okoli vžeta na vse kráje z močnimi grádami. Verona váraš je puno toga, zdaj pa páli tá vodina. Zakaj je te to? Ka to šcé nameniti? — Taliján to záto má tak naprávleno, ár nemca nešče doli pústiti na ravnico. Nemec bi rad hodo se na ravnico po svojo indašnje kožo. Nemec je naimre ešče nanč nej tak dugo dosta imánja zgūbo tū. Poleg tistoga mesta smo tudi se pelali, gde sta se bila nemec i talijan i gde je mogo nemec pobegnoti. Mimo Garde vodine stoji edno mesto: Peschiera. Pod tem mestom pa edna okrogline: San Solferino. 1859. leta jun. 24, na Ivanovo rávno tū sta mele boj talijanska vojska i naša vojska. Ešče dnes živejo ništerni slovinci naši, ki so tudi v tom boji bili, i tū biti bili. Te je zgūbila Austria dosta vrednosti, med vsem njej pa znankar ešče zdaj žao za Mailand váras: to je po talijanskem za Milano váras, gde mi namenimo stánoti. Po San Solferino se srécamo z Breščia várasom. Gda smo sem prišli, ne smo znali v kom bi se veselili: na lepoti várašá, ali na lepoti onoga naturnoga razgléda, šteroga bregovje proti nam kážejo. Breščia váraš z svojimi fabrikami se háli. Verona váraš, Garda vodina gráde má, Breščia pa štúke, sable patrone, puškin práh ino poprejk vse, kaj je k vojaščini ino bojni potrebno, v te gráde vozi. Z ednov rečjov, mimo Padove skoro notri do Milano vse na bojno pripravleno, vse na vojaščino nas opomina. Nej trbe tū zvoniti i li človeki na pamet pride ta miseo, zakaj je na sveti vojska; bi brezi toga znamkar tudi lahko bili. Pa ešče nakelko, samo edno bi mogo človek meti do bližnjega svojega: tákšo lūbezen, štero nam Jezus sam zapovedao. Nego da té lūbezni nega, záto stoji vojska. Stoji nej samo dnes, stála je od nigda svéta mao, stála je te, gda je Sv. Martin živo. Ino ešče vam to ova-dim, ka vojska je nej samo stála te, gda je Sv. Martin živo, ešče on sam je v njej slúžo.

Lūdžé! Prvle, kak se v Milano pripelamo, vzemimo si malo naprej Sv. Martina vojaštvo. Do tegamao smo tak samo dosta glédali, ne bo nam škodilo, či mo zdaj kaj dobrega tūdi poslūšali.

Oča Martineka so ne dugo v Szombathelyi bili. Dober

Vrata cerkve sv. Janoša i Pavla v Venezii.

voják so bili, i za nájem so njim na Talijanskon poleg Pávia váraša zemlo dáli. Sem se je záto odselo, gda je 5—7 let star bio z očom in z materjov vréd naš Martinek tūdi. Tū je ešče več krščenikov najšo, kak v Szombathelyi. Krščanske mladine lepo oponášanje se njemi tak

dopadnolo, ka, gda je ešte 10 let star bio, gori je poiskao ednoga púšpeka, ino se je zgláso tū, ka on krščenik ščé biti. Púšpek so ga prijazno goriprijéli, roko so položili njemi na glavo, z tém so njemi naznanili, ka je katekumen, to je, gori je vzeti med one, šteri so pod poskušnjo versko vrženi. I samo te, či probo prestánejo, sv. kršt zadobijo.

Oči je ne ravno povoli bilo, ka njegov sin krščenik ščé biti. Dokončao je záto, ka Martina k vojakom dá. Vej tisti trdi vojacje vózkučéjo njemi z gláve vso krščansko mišlenje. — Ka bi Martineč konjenik bio, to se pa pá njemi nej vidlo. Ali ka si je vedo, zgrabili so ga ino odnesli so ga k soldákam že te, gda nanč 15 lejt ne meo.

Prva 4 leta je samo kcoj glédao, kak se more pri vojakaj obračati, jahati. Ali za 5 let je notrivzéli v vojsko in z ovimi vréd je braniteo postano Rimske oblásti. Oča so to mislili, ka pri soldákaj Martin vóspústi zgláve Kristuša návuke. Ali Martin je ne bio tákši človek, ki bi včasi povrgo, kaj je začno. Gda je vido, ka vóják more biti, podao se je, ali to si je záto v sebi goridjao: „Či že morem vojak biti, obprvim bom Kristusov i samo tak ca-sarski vóják. Zato je pa ponizen, pokoren bio, tak, kak je to pri krsčenikah zvedo, ka je Kristus tūdi takši bio. Od poniznosti i pokornosti samo edno je vékše meo: to je smileno srcé. Pri Amien váraši je to nájlepše vópokázo.

Zgodilo se je naimre, ka so lúdjé na Francuskom nikšo reberijo napravili posebno v Amien váraši. Z vno-gimi vréd je Martin tūdi sem poslani bio réd goridržat. I tū je on poleg dúšnevesti ne samo na réd pazo, nego tak poskrivomá siromáke tūdi pomágo. Strašna zima je bila te tam, tak ka je vse cinkalo pa škripalo. Vnogo zmrž-njeni lúdi je najšo po grabaj, gda je na pazko hodo. Pa dostim siromákom je že pomogo kak je mogo. Vse svoje imanje je tá zdávao. On sam se je samo z ednov súknjov odevo. Tak si je mislo, ka je že vse tádao, ka je meo.

Z tákšim mišlenjom je bio obdáni rávno, gda ednok z vŭn Amien váraša pri edni vrátaj na svoj dom se je šteo na konji nesti. Pri vrátaj ednoga na pol nágoga beráča zavára. Dregetao je siromák, ka malo dŭše ne pŭsto i tak je proso že ozdaléc od konjenikov nikšo milošćino z nágov rokov. Pred Martinom so drŭgi vojáki tŭdi proti kodiši držali. Ali niednomi je ne na pamet prišlo, tomi siromáki kaj dati.

Na to trdosrćnost so Martini skuzé vujšle. Ne je mogo mimo iti pa siromáki nikaj nej dati. Iskao je prisebi kakšo reć, ali nikaj je nej nájšo. Te vu slednjoj minuti zavára, ka on ešće nikaj má, s čem je bole bogat, kák te siromák. Beráč je na pol nági, on pa celo sŭknjo má. Sŭknjo dol z rame potégne, sáblo naprej vzeme in žnjov sŭknjo na dvoje vćesne; pol kodiši dá, z polovicov pa sebe odene i sam za ovimi vojaki jezdi. Bili so vojáki, ki so to vpamet vzéli. Ništerni so se vŭsmeháli zavolo toga djánja z Martina, drŭgi posebno krščanski vojáki so se pa veselili, gda so to vidili. Veselio se je tŭdi Martin, ka je tomi siromáki lahko na pomoć bio; veselio se je kodiš, ka tak si je lahko svoje mrzlo telo odeno, ali nájbole se je veselio sam Jezus, koga voják je bio Martinek. Te voják je to mislo, ka s tov polovicov nikaj velkoga nej vćino. Ali Jezus njemi je naznano, ka z tov polovicov rávno je njemi velko lŭbav spravo. Vnoći v prikazni se je njemi skázo Jezus; rávno z tistov polovicov oblećen, štero je beraći tá dao ino ele reći je čŭo od njega praviti: „Martin katekumen me je obleko z tov oblekov.“

Po tom videnji je naš voják ešće vćkšo gorććnost dobo do Jesuša. 22 lejt star se je v Amien váراسi 339. leta okrstiti dao, ino od toga časa mao, samo na zvŭnejšnja bio pri vojášćini, v dŭhi se sploh okoli Jesusa sodo. 2 leti je ešće ostao pri soldákaj, kak krščeník, ár je dužen bio dotečas tŭ biti. Ali gda sta tevi dve leti minole, voja-

štvo je goripovedo. Priliko je pa na to Rimski casar sam dao njemi.

341. leta se je pripetilo, ka je protivnik vdaro na Rimsko imanje štero je bilo na denéšnjem Francuskom. Rimski casar je vse svoje vojáke vküp pobro, Martina túdi iz Amien váraša vu Worms váraš pozvo. Casar je strah bio, ka boj zgübi, zato vojáke batrivati začuo. Ino naj do ešče bole kuražni, nikše dáré njim je túdi delio. Na Martina je túdi lepi dár spadno. Ali on je toga ne bio zelen. Prevído je, ka to je ta nájboša prilika pri casari svojo sloboščino prositi. Iuda k casari tak ne de mogo priti. Pa či ravno dár žele casar njemi dati, to njemi naj vošči, ka ga od vojaštva pústi. To njemi dojde. Nej je vzeo záto on zemelski dár, šteri je na njega spadno, nego pred casara je stopo i tak pravo: „Dotegamao sam tebi služo. Dár daj onomi, ki se šče vojsküvati. Jaz sam Kristuša vojak, nesmem se ztebov vojsküvati.“ — Casara je čemer obleto na to prošnjo. Zdaj se prosi vkraj, gda je rávno nájbole potrebno zanjega. Samo odsebe se razmi, da ga je ne pústo, nego njemi je etak nazáj potočo: „Tvoja pobožnost je samo takši guč prázen. Ti se bojiš zajútro v bojno iti, záto ščes dnes soldaštvo povrėti.“ Martina je sram grátalo. Casar njemi to vüpo praviti pred vsemi drügimi, ka je bojazliv. Koga? Kaj bi se Martin bojo zvün Gospodnoga Bogá drügoga? Toga nega. Gori zdigne glavo, i casari odgovori na to: „Ti mojo prošnjo za bojazljivost držiš. Zapomli si dobro, ka zaútra brezi orožja jedino v znaménji križa idem v boj i tak ti pokážem, da se Martin nikoga ne boji.“ Stem sta se Martin i casar ločila. Med vojákami je pa močuo bilo zapovedano, naj na drügi dén pázijo, či Martin resan bo včino, kaj je casari obečao.

Na drügi dén je pa ne trbelo na Martina paziti, i túdi nej se vojsküvati. Bog je sam tak zravnao. Velika bojazljivost je obišla protivnike; tak da na drügi dén sami

poslanca pošlejo k rimskomi casari, da se njim podájo. Tak se je boj lepo dokončao brezi toga, da bi krv tekla. Najbole se je tomi deli casar veselio. V velkoj radosti je ešče Martina prošnjo poslúhno, i njega vojáštva oprosto.

Martin je tak slovo vzeo od soldaštva i začno je svoje pozvanje bogati. V vnogi mestaj se je obrno. Po Breščia váraši ta nájbližnejša mesta, gde se je po vojáštvi Sv. Martin obrno, je ravno Milano, gde mi túdi stanoti želemo. Ka kak smo prišli mi v Milano mesto ino ka smo vidili tú, štera so ona mesta, gde je túdi Sv. Martin hodo, vse to, če tak da te potrplivi, vam doli spišem v prišes-tnom listi. —

Plašč sv. Zite.

Prosta slúžečka dekla je bila sv. Zita pri plemenitaši Fatinelli v mesti Lucca na Taljanskom. Bila je nedužna, kak lilija i pobožna, kak angel.

Eden sveti návečer je ona túdi kak vsigdar k pol-nočki šla. Samo, ka inda brez plašča, zdaj pa ž njim. Njeni gospodar jo je najpre srečao, gda je brez toploga zgoranjega odevala štela v cerkev iti, i jo je ne pústo tak, nego posodo njej je svoj toplo podmetani plašč z tem po-gojom, da ga ne sme nikomi tádati. To je pa velika reč bila za njo, ki je svoj služ túdi ves med siromake raz-delila navadno.

Pri cerkvi je vnogo hromih siromakov bilo, vsi so se njoj pomilili, vsem bi rada pomagála, najbole pa eduomi starci, ki je v toj strašnoj zimi na pol nagi bio. Rada bi pokrila z plaščom posojenim njegovo nagoto — ali po-korščina jo je vezala, ne je mogla to včiniti. Velika žalost jo zato obide, gda v cerkev stopi i si premisli, ka je Je-zus v razdretoj štali prišo na svet dregetajoč se od mraza

ravno tak, kak te siromak, pa njemi ona ne more zdaj v tom siromaki odevala voščiti. Ali dober Jezus z oltarskoga svestva jo potolaži. Presveti jo, naj plašč samo posodi siromaki tečas, dokeč bo v cerkvi, potem si ga pa nazaj sprosi. I tak je tudi včiniła. Blažilno čutenje jo obide, gda nazaj v cerkev pride, v šterom se tak vtopi v globoko premišlavanje o štalici i božem deteti, o pasteraj, treh kralih, da ne vzeme spamet, ka boža služba miné, ka je kre nje vse prazno i samo te se predrami, gda je že svetlo v cerkvi gračūvalo. Kaj pa bo zdaj? Hitro ide iskat siromaka. Da bi ga kje našla. Vsaki kot gorvdari, ali zaman. Z strahom ide domo zatem, ka je Jezuseka za pomoč prosila, znižūje se, joči pred svojim gospodom i ga prosi vsmilenja zavolo zdaj rojenoga božega detete. Ali on se ne dá pomiriti i jo z hiže zploditi nameni. V tom hipi potrka nikak na vrata i se notri prosi. Eden lepe postave mož je prišeo z tem zgūblenim plaščom. Veliko veselje je zdaj nastanolo i najdbenika so bogato pogostili. On pa odhajajoč se začne svetiti, sladek dihek razširjati i premine, kak svetlost v zraki. Boži angel je bio, koga je z plaščom odela. On ga je prineseo nazaj. Zato so se vrata cerkvena, kje je plašč dobo odsehmāl zvala: Angelska vrata.

Svéta Noč.

V greh spadno je človeči rod
In' postal je peklenski rob,
Noč temna je obdála ga
In' sužnost duga, žalostna.

Pa vido nas je večni Bog,
Kak puni smo mi vseh nadlog ;

Obečao nam zveličara,
Ki rešo bode nas greha.

Pa prišla dnes je sveta noč,
Prinesla želno nam pomoč,
Nebeski šum nam zdaj glasi:
Da človek v grehi več ne spi.

Da Reč je z stelom včinjena,
Oblüba boža spunjena,
To pravi nam nebeski glás.
Ki z vüpanjom obdáo je nás.

Radüj se srečna zemla ti!
Veseli glás naj dnes glasi:
Da spunjena je večna reč,
Sam Bog je priseo iz nebes!

Mirosláv.

Ka je katoličanska maticerkev?

Oča Bog jo nastavo, njegov jedinorojeni sin jo je odküpo, svéti Düh Bog posvéto. Kralica njé je bl. D. Maria, obramba njéna so angelje, očacje njéni so patriárki, rázširitelje njémi so apoštolje, zagovornicje njéni so svéci nebeski. Nevidna gláva njoj je Kristuš, vidna rimski pápa njegov náместnik, Tanáčnicje njéni so kardinálišje, pastirje njeni so püšpecje, reč i glás njéni so goriposvečeni dühovnicje.

Mantrnicje so njéni svedocje i njéno semen, z šteroga je zišla, cerkveni vučitelje so njéna svetlost, sv. spovednicje so njéna zmožnost. Podpora njéna so redovnicje, lepota njéna so Bogi zalüblene device, deca njéna so vsi verni krščenicje! Njéna zibeo je sv. krst, moč je firma, hrána Oltárskosvestvo. Vrástvo njéno je pokora i slednje-

mázanje, právda njéna je cerkveni réd, püngrad njéni je hižni zákon, v šterom se dalepova na zemli.

Zaklad njéna je Oltárskosvestvo, znamenje njéno je nevkanjlivost, srdina njéna je jedinost, pečat njéna je da je občinska, znánja njénoga vretine so sv. pismo i sporočilo. Desétere bože zapovedi so njéna trdnjáva, petére njéni so šánci, zvünešnje trdnjáve njéne so evangeliumski tanáči.

Njéno zmožnost správišča, njéno mero pravica, njéni düh krotkost, njéno vretino vrelost, njéni ščitek molitev, njéno ládanje potrplivost čini. Vera so njéna vráta, vüpanje njéna pot i lübvav je njéno nebesko obrezje.

Bogástvo njéno je milošča boža, cvet njéni je devištvo. Njéna lepota je pravičnost, njeno oko je modrost, njéna roka je düševna krepkost, njéna oživávlajoča moč je treznost. Vesélje njéno je svétost, odürjávaje njéno je greh. Dobri so njéno bláženstvo, božni njena žalost. Židovje so njéni živi spominski stebri, blodeči njéna skrb, vsakoga človeka zveličanje njéna stálna molitev. Vrela njéna žela nasledüvanje Kristusa, dober glás njeni je dika boža. Predmet njéne molitve je sv. Trojica, daritev njéna je na Golgoti na križ pribiti Bog i človek ; njéna svétešnja lepota so njéna opravila.

Njéna sužnost je té svet, njéni déo je križ, njéni námen je nebesko bláženstvo. Njéno trpljenje je spáka, njéna tolážba je pokora, njéni imeniten dár je odpüščenje greha i kaštige. Njéni zaročnik je Kristuš, dén njénoga korunüvanja je dén slednje sodbe. Bojišče njéno je zemla, trpljenje njéno je porgatorium, ládanje njéno je nebesko králestvo.

Tak piše eden spokorjeni anglež od sv. materecerkve.

„Virágoskert“ Kalocsa.

papére i nalekúje gor slove mrtve, da bi po njih lepe reči do vas prišle i vašo dūso živile, oživile. Tri-štiri tjedne je potrebno za zagotovljenje ednoga meseca listov. Da šamp, ali tiskanje ne ide tak, kak pranjé ednoga robca. Nájoprvim cerkvena oblast pogledne, če je ne v rokopisah kaj proti veri, zatem se v šamp dajo rokopisi i se tiskajo dvakrat, ešče trikrat, dokeč je ne brez falinge. Falinge štampanja popravliti je pa edno tih nájžmetnejših del. Ne je tak težavno goričko ilovično zasedenó njivo orati, kak prvo tiskanje popravliti, posebno, če šamparje jezika ne razmijo, kak se i pri našem listi godi. Pa gda je že dvakrat, trikrat tisk vūpopravljen, te ga dobi knjigovezač, ki ga obreže i na drot napela. Te pá nazáj ide v tiskarno, kje vse preglednejo, preštejo, zamotajo, zavijejo i na pošto dajo. Samo dopovedati to vse je dosta, ne pa te ešče doprinesti. Potrpimo zato, žepa ne milūjmo, segnimo v njega i plačajmo dol list, drūge pomoči ne vem i drūgoga tanača tūdi ne morem dati.

Horvat Matjaš. Beznovci. Na Marijin list za vas i Gomboc Marijo sem dobo naročnino.

Bašša Ana. Lugatz. Novembra bi mogli dobiti knižico „škapulerske Dev. Marije“ pa „življenje sv. Treze“. To dvojje je za tri slednje liste. Če to ne ste dobili, mi naznanite, da vam je odpošlem. Ivana pozdravljam i oprosim, naj med našimi slovenskimi izseljenci širi Marijin list. Znam, da je vnogo naših lūdih v tistom kráji.

Popolni odpūstki.

Za tretji red: jan. 1. (z odvezov), 6 (z odvezov), 16, 18, 30, 31-ga; febr. 1, 2, (z odvezov) 3, 4, 5, 6-ga (z odvezov).

Za Srca Jezušovoga bratovčino: jan. 2-ga ali 3-ga (ali šteri drūgi den) i eden prostozvoljeni den meseca, febr. 2-ga, 6-ga (ali 8-ga).

Za Oltars. Svestva bratovčino : jan. 1-ga i eden šterikoli
dén meseca, februára 2-ga i 5-ga.

Za živoga roznoga venca bratovčino : jan. 1, 6, 18-ga i
febr. 2-ga.

K zadoblenji popolnih odpústkov je potrebno spoved,
prečiščavanje opraviť i v namen materecerkve moliti.
Navadno se moli 5 očanašov, 5 zdravimarj. Da je k za-
doblenji večih popolnih odpúskov túdi obiskanje cerkve
naprejspisano, (tretjeredniki májo več takših) naj po ob-
hajili v cerkvi idoč se v njo ešče ednok povrnejo i tékrát
zmolijo povedanih 5 ocanašov i 5 zdravimarj. Najbolše je
pa več zmoliti, da na dén zavolo večih bratovčin več po-
polnih odpústkov zamore človek dobiti. Edno čísló bi za
vse zadosťovalo. Ki vsaki den, ali konči 5-krát na tjeden
hodi vredno k sv. obhajili, brez spovedi dobi vse popolne
odpústke na te dnéve spadajoče. (Ac. S. S. XXXIX. 62.
1906. febr. 14.)

Vsebina.

Klekl Jožef: Začela se je desetletnica našega lista . . .	1
(bi): Maria vu spunjávánji svojih dužnosti	5
Romanje po ostanke sv. Martina v Túr na Francuško . . .	7
Plašč sv. Zite	29
Mirosláv: Sveta Noč	30
Virágoskert Kalocsa: Ka je katoličanska matericerkev . . .	31